

Thomas Lehmen, *Stationen*, productie Thomas Lehmen, 2003, foto Katrin Schoof, origineel in kleur

alledaagse leven' als concept wat vaag, maar daardoor als thema afdoende flexibel om een veelheid van voorstellingen onder één noemer te brengen.

Meest in het oog springend was dat het dansfestival zich niet voornamelijk afspeelde in de beslotenheid van theaterzalen, maar dat een groot deel van de voorstellingen en evenementen plaatsvond in de openbare ruimte of in 'alledaagse omgevingen' als een bioscoop, een café of een zwembad. De voorstelling *Invisible Dances* kon je in huis halen door te bellen naar een speciaal telefoonnummer en vervolgens te luisteren naar het gesproken verslag van een verder onzichtbare dansvoorstelling. Performers dansten onaangekondigd in een kantoor tijdens werktijd of in een reguliere stadsbus. Reclameposters in bushokjes werden nu eens niet ingezet voor een commercieel of ideëel doel, maar waren dragers van choreografische aanwijzingen. 'Left foot, right foot, left foot', maakten ze de voorbijgangers duidelijk, of 'Shake it, baby. Baby. Shake it'.

Voorstellingen werden ook op heel andere manieren verbonden aan het thema van het dagelijks leven. Door alledaagse handelingen als uitgangspunt te nemen voor dansbewegingen, zoals in Nicole Beutlers *The Exact Position of Things*, waarin twee vrouwen de greep op hun leven en hun omgeving verliezen. Of zoals in *Christiane Müller ziet um* van het Berlijnse Two Fish, waarin het publiek deelgenoot wordt van het reilen en zeilen van de vijf bewoners van het woonhuis aan de Zonstraat. Voor het publicatiemateriaal van het festival werd de deelnemende choreografen

gevraagd welke betekenis 'hét dagelijks leven' had voor hen als kunstenaar, en natuurlijk had elke kunstenaar daar wel iets interessants over te melden.

Het alledaagse werd dus op heel uiteenlopende manieren – en vaak ook wat al te snel – ingezet om voorstellingen onder één noemer te plaatsen. In die zin was het thema eerder onderdeel van het marketing- en educatieprogramma dan dat het een stevig fundament vormde voor de programmering van het festival. Toch leent het alledaagse zich wel degelijk voor een analyse van enkele op Springdance getoonde werken. Zo lang maar duidelijk is wat bedoeld wordt met het 'alledaagse' in relatie tot een artistieke verwerking.

[2]

Het alledaagse is het uitkiezen van een brood, het afwassen van de vaat, het opnemen van de telefoon. Het alledaagse is de opeenstapeling van alle routineuze handelingen, alle onbewuste manieren, alle vergeten strategieën die we inzetten om de dag door te komen. Het alledaagse is eigenlijk dat wat je niet meer ziet, dat wat je niet meer opvalt, waar je niet meer over nadenkt. Dat wat zich zo onmerkbaar in je hele doen en laten heeft genesteld dat je er intuïtief mee kunt omgaan zonder dat het zichtbaar is voor jezelf.

Wanneer je dan toch wat langer bij je eigen handelen 'verwijlt', zoals Eric de Kuyper het noemt, wanneer je je bewust probeert te worden hoe je het bestek afdroogt, hoe je de tram instapt, welke route je neemt door de stad, verdwijnt het alledaagse, de vanzelfsprekendheid van deze handelingen

als sneeuw voor de zon. Dat is de paradox van het alledaagse: wanneer je niet oplet is het er, zodra je er aandacht aan schenkt verdwijnt het. Het ene moment ben je een onbewuste insider, het andere moment een overbewuste buitenstaander die geen toegang meer heeft tot wat zojuist nog voor het grijpen leek. De relatie tot het alledaagse zegt dus alles over je eigen rol, positie en perspectief. Ben je onwetende voorbijganger, en daardoor hoofdrolspeler, of ben je een overbewuste toeschouwer?

Wat geldt voor alledaagse handelingen gaat ook op voor de alledaagse omgeving. Een straat die je viermaal daags oversteekt is alledaags omdat je niet écht goed oplet, je volledig intuïtief je weg vervolgt. Je moet immers snel verder, het stoplicht springt zometeen op rood en die bus moet gehaald. De moderne stadsbewoner is getraind in het negeren van het gewone, het alledaagse. Om te overleven is het veel meer zaak te letten op het ongewone, een levenshouding die de stadsbewoner deelt met de primitieve jager. Dit is de blasé houding van de stedeling, een houding die óók moeite kost en het resultaat is van het zich-toegeëigend hebben van de ruimte. Maar zodra je wordt belemmerd in je voortgang, je blik plots ergens aan blijft hangen, vertraagt ons jachtige tempo. De vertrouwde straat verandert in een schouwtoneel en jij wordt tot toerist in eigen stad. Het alledaagse verdampt, lost op.

De op het eerste oog wat vrijblijvende manier waarop de 'relatie tot het alledaagse' vorm krijgt binnen het Springdance/festival 2005 heeft een venijniger karakter dan je zou vermoeden. Door te infiltreren in de openbare ruimte en in de intieme woon- en werkruimte van mensen, eigent de programmering van het Springdance/festival zich het territorium van het alledaagse toe. Door performers binnen te laten dringen in kantoorgebouwen en in een stadsbus om te dansen tussen mensen die er niet om hebben gevraagd, door de reclame in bushokjes te vervangen door choreografische aanwijzingen op reuzeformaat. Het zich toeëigenen van de alledaagse omgeving voor creatieve doeleinden is een daad die zowel speels als agressief van opzet is. Te meer omdat er, zeker in het geval van een eenmalige festivalvoorstelling, toch sprake blijft van eenrichtingsverkeer: het alledaagse wordt opgeëist door de kunst, maar de kunst wordt er niet alledaagser op.

Een festival waarin de relatie tussen de